

SZAKMAI HÍREK

Rövid hírek a nagyvilágból

Short news from around the world

Szerző: [Vitrai József](#)

Doi: [10.58701/mej.17650](https://doi.org/10.58701/mej.17650)

Kulcsszavak: egészség egyenlőtlenségek; „Egy az egészség”; egészségügyi ellátás; cukorbetegség
Keywords: *health inequalities; “One health”; health care; diabetes*

WHO eszközt és oktatóanyagot biztosít, hogy a Microsoft Excel segítségével elemezni lehessen az egészségi egyenlőtlenségeket

Az egészségi egyenlőtlenségek nyomon követése alapvető fontosságú azon népességcsoportok azonosításához, amelyek az egészségügyi ellátáshoz való egyenlőtlen hozzáférés, az egészségi állapotuk és a társadalmi meghatározó tényezők miatt lemaradásban vannak. Az ilyen egyenlőtlenségek helyének azonosítása lehetővé teszi a célzott beavatkozásokat, és végső soron egy igazságosabb és befogadóbb egészségügyi ellátórendszer kialakítását.

A megjelent [cikk](#) három, a WHO által kifejlesztett forrást ismertet, amelyek célja, hogy a nem statisztikus felhasználók számára segítsék az egyenlőtlenségi adatok elemzését a Microsoft Excel, egy széles körben használt és hozzáférhető szoftverprogram segítségével. A források közé tartozik egy gyakorlati *eLearning* tanfolyam, amely a tanulókat a csoportokra bontott adatok Excel segítségével történő előkészítésére és jelentés készítésére oktatja, egy Excel munkafüzet, amely lépésről lépésre végigvezeti a felhasználókat az egészségi egyenlőtlenségek 21 összefog-

láló mérőszámának kiszámításán, valamint egy olyan munkafüzet, amely automatikusan kiszámítja ezeket a mérőszámokat a felhasználó bontott adatkészletével. A források hasznosságát egy empirikus példán keresztül mutatja be.

Megkezdte működését az „Egy az egészség” (One Health) hálózat Ausztriában: a transzdiszciplináris együttműködések útjának egyengetése

A COVID-19 utáni korszakban az érdekeltek, köztük a politikai döntéshozók, a finanszírozók és a nyilvánosság egyre inkább a hagyományos intézkedéseken túlmutató, ágazatközi rendszeralapú megközelítést keresnek az egészségügyi kockázatokkal kapcsolatban.

A három egészségügyi pilléren – emberi, állati és környezeti egészség – nyugvó One Health ígéretes keretet kínál ennek az igénynek a hatékony kielégítésére. Míg egyes nemzetek már végrehajtották a nemzeti One Health stratégiai terveket, az európai országok általában véve lemaradásban vannak a globális menetrenddel szemben. Ausztriában 2024. február 22-én egy olyan kezdeményezés indult el, amely ezt a hiányosságot hivatott orvosolni, több

ágazatot és tudományágat egyesítve, és amely az első lépést jelenti a nemzeti One Health hálózat létrehozásában. A kezdeményezők [hangsúlyozták](#) az „Egy egészség” oktatás fejlesztésének fontosságát, és olyan kulcsfontosságú témákkal foglalkozott, mint például az „Egy egészség” környezeti pillérének, valamint a társadalmi-gazdasági és kulturális tényezőknek a beépítése a járványkitörések jobb megértése érdekében, valamint a szakterületek és ágazatok közötti megbízható kommunikációs csatornák létrehozása, beleértve az adatmegosztást is. Az azonosított kihívások között szerepelt a transzdiszciplináris kutatások nagyobb mértékű finanszírozásának szükségessége. Az előrelépés lehetőségei közé tartozik a helyi „One Health” projektek kezdeményezése és pozitív hatásai bemutatása. A jövőben az erőfeszítések arra fognak összpontosítani, hogy Ausztriában kiforrott és globálisan összekapcsolt One Health keretrendszer hozzanak létre, és támogassák az One Health szempontok integrálását az oktatási tantervekben, kutatási programokban és szakpolitikákban. (Az „Egy az egészség” témáról magyarul [itt](#) lehet olvasni.)

A fogantatás utáni első 1000 napon fogyasztott cukor növeli a későbbi életkorban a krónikus betegségek esélyét

Az 1951-ben bevezetett cukoradagolás az Egyesült Királyságban lehetőséget kínált arra, hogy részletesebben megvizsgálják a cukorfogyasztás hatását a későbbi életkorra. A második világháború alatti gazdasági nehézségek arra kényszerítették a kormányt, hogy élelmiszeradagokat vezessen be, és a cukor korlátozását csak 1953-ban, évekkel a háború befejezése után oldották fel.

A kutatók a UK Biobank egészségügyi adatait vizsgálták meg a cukoradagolás vége

előtt és után, azaz az 1951 és 1956 között született mintegy 60 183 résztvevőre vonatkozóan, hogy meghatározzák a cukorfogyasztás ilyen nagymértékű növekedésének hatásait.

A kutatók [megállapították](#), hogy a cukorkorlátozás idején fogant embereknél 35%-kal alacsonyabb volt a cukorbetegség és 20%-kal ritkább a magas vérnyomás kockázata, mint azoknál, akik az adagolás után fogantak.

Az eredmények nem jelentik azt, hogy a terheseknek és a kisgyermekes szülőknek ki kell iktatniuk a hozzáadott cukrot a saját vagy gyermekük étrendjéből, de a csökkentésre van bőven lehetőség: például az Egyesült Államokban a várandósok és a szoptatók jellemzően az ajánlott mennyiség több mint háromszorosát fogyasztják a hozzáadott cukornak.

Megjelent az „Egészségügyi ellátás felkészültsége index 2023”

A [Health Care Readiness Index](#) értékeli az országok képességét a jelenlegi egészségügyi szükségletek kielégítésére (Readiness Today) és a jövőbeli kihívásokra való felkészültségüket (Readiness Tomorrow). Olyan tényezőket értékel, mint az egészségügyi ellátás finanszírozása, az egészségügyi személyzet rendelkezésre állása, a diagnosztikai infrastruktúra és az egészségügyi eredmények. Figyelembe veszi a jövőbeli egészségügyi igényeket is, beleértve a betegségek elterjedtségét, a kockázati tényezőket és a megelőző intézkedések végrehajtását.

A nemrégiben közzétett [új jelentés](#) aggasztó helyzetet mutat Közép- és Kelet-Európa számára. A tíz legrosszabb helyezést elért ország közül kilenc a közép-kelet-európai régióból származik, a legrosszabb eredményt Bulgária, Lengyelország és Lettország érte el. A jelentés rámutat az

egészségügyi ellátás finanszírozása, infrastruktúrája és felkészültsége terén mutatkozó jelentős hiányosságokra, ami komoly aggodalomra ad okot a térségben élő emberek millióinak egészségügyi ellátásának jövőjét illetően.

Magyarország a 100 lehetséges pontból 50,1 pontot ért el, a „Felkészültség ma” dimenzióban 51, a „Felkészültség holnap” dimenzióban 50-et. Hazánkra készített összegzés szerint, Magyarországnak kihí-

vásokkal kell szembenéznie mind a jelenlegi egészségügyi szolgáltatások nyújtásában, mind a jövővel kapcsolatban is. Az ország alacsonyabb pontszámokat ért el az orvosi felszerelések elérhetősége és az egészségügyi munkaerő tekintetében. Az általános felkészültség javítása érdekében összpontosítania kell a megelőző ellátásra és a hosszú távú egészségügyi stratégiára.

KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS

A cikk elkészítését a Magyar Tudományos Akadémia Közoktatás-fejlesztési Kutatási Programja támogatta.

INFORMÁCIÓK A SZERZŐRŐL

Vitrai József
Széchenyi István Egyetem Egészség- és Sporttudományi Kar, Szülészeti és Nőgyógyászati Tanszék, Győr
vitrai.jozsef@gmail.com

CIKKINFORMÁCIÓK

Beküldve: 2024. 11. 27.
Elfogadva: 2024. 11. 27.
Megjelentetve: 2024. 12. 18.

Copyright © 2024 Vitrai József. Kiadó: Magyar Népegészségügy Megújításáért Egyesület. Ez egy nyílt hozzáférésű cikk a CC-BY-SA-4.0 licenstszerződés alapján.